

Modèle de C. Masing.

18. joon. Tartu aseme reljefpilaan.
Profil des hauteurs de Tartu.

C. Masingi mudeli järele.

Pildi diagonaalis loodest kakku arenev Emajõgi ja ürgorg. Kirdeperve astang — Kaagimägi, edela-
pervest suiduv hambuline Toom, lammil kühmjas laid ja jõelookesse ulatuv Aurikukäik. Tume-
damast aluspõhjast erineb valemajoonine teestik.

jätkub Vene teena Vabadussillale ning teine koondub tuttavale Henningi välja-
kule. Juba linnaprofiilis liikudes märkame, et vastmainitud maanteid ning lõunast
tulevaid Kaarli (= Karlova) ja Tähe teed iseloomustab kõveravõitu jooks ning
isekaarde suundumine. Linnulennult *resp.* plaanilt selgub otsekohe nende kiire-
ehk kodara-taoline koondumine linnakeskusesse, aga ka lahkeli linna ülejäänud
teestikuga. Maanteestik koondub tagamaalt linna radiaalselt; ta sümboliks on
kiirtekimp. Linnas endas valdava teestiku põhivõrgu koostavad pinnamoodi
jälgendavad loodest kakku ning edelast kirdesse, s. o. ürgoruga rööbiti ja risti
kulgevad sirgteed; nende sümboliks on šogilaud — jaapani püstkülikuline
malelaud. Seetõttu on teederistmed reeglipäraselt ka täisnurksed. — Ürgoru
laienemistendentsi kagusuunas markeerivad täpsalt ta perveserval ja veeru lähedal
jooksvad ning loodest kakku hajuvad Tallinna + Jaama ja Tähtvere pargi +
Toomi peapiiestee + Tähe tee. Sellele vastavalt suunduvad kõik lammi- ja
perveteed: sihivad alul loodest kakku ja murduvad siis Pargi lisaoru kohalt —
kus ürgorg lõunasse käändub — lõunasse. Sama lugu kordub risti orgu kulge-
vate teedega: kuni Kaarlimõisa jooneni sihivad nad edelast kirdesse, siit peale
aga hoiduvad päikesetõusu poole. Ja puuduks kodarteestik, siis kuuluks terve
Tartu teedevõrk ruut- *resp.* malelaud- ja püstkülik- *resp.* šogilaud-teestiku tüüpi.
Ent kodarteestik toob endaga kaasa veel teissuguseidki jooni. Seal, kus ta —
kas täiesti või peaaegu — täisnurgi (Narva ja Tallinna (Puiestee), Raatuse ja
Jaama tee) või väga kitsa teravnurgi (Jakobi ja Tähtvere tee) koondub, lepib ta
ruut- ja püstkülikulise teevõrgu lihtsa lõikamisega, kuid sünnib koondumine kesk-